

Verlag

statencommissie

Conceptverslag van de openbare vergadering van de Commissie Bestuur, gehouden in de Louise de Colignyzaal van het Provinciehuis te Middelburg op 20 november 2015 van 9.30 – 13.00 uur

Voorzitter: H.J. van Geesbergen

Aanwezig zijn de (plv.) leden: F. Babijn, C.W. Bierens, T. van Gent, R.M. Haaze, W. Hirdes, J.L. Kool-Blokland, P.C.A. de Milliano-van den Hemel, F.A. van Oorschoot, A. Pijpelink, G.D. Roeland, G.W.A. Temmink, G. van Unen, J. van de Velde, A.G.M. Veraart, J.H. Verburg, R.A. Viergever, A.L. van 't Westeinde, W. Willemse en R.L.J.M. de Wit.

Tevens zijn aanwezig:

- J.M.M. Polman (cvdK), C.M.M. Schönknecht-Vermeulen, B.J. de Reu, A.J. van der Maas en J. de Bat (GS)
- P. van Dijk, R.A.J. Schonis en E. Wolters (Necker van Naem), agendapunt 5, eindrapport commissie onderzoek Sloeweg
- M.E. Trimpe (commissiegriffier)

Afwezig zijn de leden: M.D. Eckhardt, B. Erbisim, M.J. Faasse, C.M. Hurkens en R. Muste.

1. Opening en mededelingen van de voorzitter

De voorzitter heet de leden van de Commissie onderzoek project Sloeweg (commissie Sloeweg), de heren Van Dijk, Van Gent en Schonis en de dames Kool-Blokland en Van Unen welkom. Zij zullen vragen over het rapport en het bijbehorende Statenvoorstel beantwoorden.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter stelt voor de brief van GS over relevante bepalingen inzake mer en publieksconsultatie rond levensduurverlenging kerncentrale Doel 1 en 2 en de brief van GS over de Tafel van 15 aan de agenda toe te voegen als punt 6.2 respectievelijk na agendapunt 7. Agendapunten 11 en 12 worden omgewisseld.

De hiermee nogmaals gewijzigde agenda wordt vastgesteld.

3. Informatie-uitwisseling, d.w.z.:

- *Vast terugkerend agendapunt: IPO (in relatie tot provinciefinanciën)*

De commissie stemt in met het hernoemen van dit agendapunt tot 'IPO'. In iBabs is bij dit agendapunt het openbare verslag van de vergadering op 12 november jl. van het IPO-bestuur geplaatst.

De heer De Reu (GS) deelt mee dat in deze vergadering de commissie-Jansen haar eindrapport over de verdeling van de provinciefinanciën heeft gepresenteerd. Het nieuwe model is met waardering ontvangen en het IPO-bestuur neemt op 16 december er een besluit over. Het model gebruikt 2011 als referentiejaar; Zeeland ontvangt toen nog jaarlijks een dividend van DELTA NV van tien mln. euro. Daardoor krijgt de provincie nu een korting op de basisuitkering van het provinciefonds. Gepoogd wordt de dividendinkomsten buiten het model te houden.

De heer Van de Velde (SGP) vraagt of duidelijk is wat dit in cijfers voor de provincie betekent. Mevrouw Van Unen (SP) informeert of provincies die hun aandelen in een nutsbedrijf hebben verkocht ook worden gekort op de provinciefondsuitkering.

De heer Bierens (VVD) vindt dit niet positief. Is dit nu het eindverhaal?

De heer De Reu (GS) geeft aan dat het probleem niet het model is, maar de keuze van basisjaar. Dat geldt ook voor een aantal andere provincies. De minister zal het model uiteindelijk

vaststellen. De gevolgen voor de provincies worden door het ministerie berekend. Er zijn meer provincies die – soms zeer fors - gekort worden op de bijdrage uit het provinciefonds vanwege te hoge andere inkomsten.

- *Mededelingen van gedeputeerden: geen.*
- *Vragen van commissieleden over het nieuws van de dag: geen.*
- *Andere vragen van commissieleden over onderwerpen die niet op de agenda staan: De heer Hirdes (ZL) geeft aan dat zijn fractie uit de media heeft vernomen dat 234 Nederlandse wethouders van financiën de noodklok luiden vanwege zeer slechte financiële omstandigheden bij vele Nederlandse Gemeenten. Ook Zeeuwse wethouders van Financiën geven aan dat er Zeeuwse gemeenten financieel onbestuurbaar kunnen raken, als er op korte termijn geen extra financieel ondersteunende maatregelen worden genomen. De provincie is toezichhouder op het financieel beleid van de Zeeuwse gemeenten, en kan dus op de hoogte zijn van deze situatie. Spreker vraagt of de provincie aan de minister van Binnenlandse Zaken te kennen wil geven dat een aantal Zeeuwse Gemeente financieel onbestuurbaar dreigt te worden als de centrale overheid blijft bezuinigen op de uitgave uit het gemeentefonds en de aangeboden brandbrief wil ondersteunen?*

De heer De Bat (GS) geeft aan dat de brief van de gemeenten is besproken, met de vraag of hierin een taak ligt voor het college. Alle gemeentelijke begrotingen zijn inmiddels ontvangen, en nagegaan wordt of aan de voorschriften wordt voldaan. De provincie houdt toezicht en gaat na of gemeenten goed eventuele problemen in beeld heeft en daar maatregelen op neemt. Met gemeente Vlissingen wordt vanwege de art. 12-positie vaker goed overlegd. Dat past bij de eigen taak en rol. Ondersteunen van de brandbrief heeft geen meerwaarde.

De heer Hirdes (ZL) betreurt dit en krijgt de indruk dat de provincie de andere kant uitkijkt. Hij zal de eigen politieke kanalen gebruiken om een hoger bedrag vanuit het gemeentefonds te verkrijgen.

Mevrouw De Milliano (CDA) bestrijdt dit en schaart zich achter het college, evenals de heer Bierens (VVD).

Mevrouw Van Unen (SP) vindt de het benutten van de eigen politieke kanalen, zoals de heer Hirdes (ZL), noemt de juiste weg.

- *Vastgestelde besluitenlijsten Commissie Onderzoek Sloeweg: de commissie neemt kennis van de besluitenlijsten.*

4. Gelegenheid om in te spreken

Hiervan wordt geen gebruik gemaakt.

5. Eindrapport van Commissie onderzoek project Sloeweg, met statenvoorstel

De voorzitter geeft aan het eind van de eerste termijn ook het college de gelegenheid te reageren c.q. vragen te beantwoorden.

De heer Temmink (GL) staat volledig achter het eindadvies om gezamenlijk te werken aan een verbetertraject. Spreker wijst erop eerder dat zijn fractie eerder heeft gewezen op bepaalde problemen. De conclusies en aanbevelingen zijn wat minder concreet dan in het rapport van het college, sterk punt is dat ze naast de verschillende rollen van Provinciale Staten worden gelegd. De conclusie dat de Staten beter naar het maatschappelijk effect moeten kijken is voor eenmansfracties beperkt mogelijk. Het college zou dit voldoende en tijdig informatie moeten geven. Onder andere GL heeft al in 2013 rond dit dossier meerdere malen aan de bel getrokken. Het formuleren van een kader grote projecten en van criteria onderschrijft hij volledig. Spreker wijst op de inbreng van de bestuurder/directeur van de Randstedelijke Rekenkamer, die een aantal zeer praktische en haalbare adviezen heeft ingebracht. Ook de andere aanbevelingen zijn helder. De informatievoorziening en geheimhouding geeft spreker aanleiding tot het advies van tevoren af te spreken hoe de informatievoorziening bij grote projecten wordt geregeld en wat wel of niet openbaar kan zijn, met de Wob als leidraad. Wat vindt het college van het rapport? Voor de informatievoorziening blijven Provinciale Staten afhankelijk van het college, als eerste basis voor de beoordeling of er nader naar gekeken moet worden. Finale vraag is: hoe nu verder? Er zijn meerdere richtingen mogelijk. De GL-fractie ziet het meest in het investeren en verbeteren in de onderlinge relaties, waar op 10 oktober mee begonnen is. De heer Roeland (SGP) merkt op dat in het dictum van het statenvoorstel een

voorstel is geformuleerd om een werkgroep dual functioneren in het leven te roepen. De heer Temmink (GL) kan zich daarin vinden en hoopt op een snelle start.

De heer Haaze (PVV) vindt de conclusies en aanbevelingen helder. Het is goed dat nadrukkelijk naar de rollen van PS en GS is gekeken. Het onderzoek is een vervolg op het rapport van het college, waarin is geconcludeerd dat gebrekkige informatievoorziening en verantwoording leidt tot te laat ingrijpen. Bij de hoorzittingen is nieuwe informatie naar boven gekomen. Op 10 februari van dit jaar is door GS besloten de staten nog niet te informeren; dat punt is belangrijk voor zijn fractie. Spreker loopt de aanbevelingen door en vraagt het college of voor het formuleren van criteria voor grote projecten vooral wordt gekeken naar financiële omvang, maatschappelijke effecten of politieke gevoeligheid? Houden PS het primaat hierin? Het ontbreekt volgens spreker aan (gezamenlijke) reflectie op de rollen van PS en GS, en er is sprake van rolverwarring. Welke rol ziet de cvdK als voorzitter van beide organen hierin voor zichzelf?

Mevrouw De Milliano (CDA) ziet in het rapport helder de voortzetting voor de toekomst van het rapport van het college: hoe kunnen we leren van het gebeurde en hoe gaan we verder? Aan PS is een – soms pijnlijke - spiegel voorgehouden. De aanbevelingen zijn logisch. Spreekster hoopt dat dit positief gaat uitwerken, in vervolg op de bijeenkomst van 10 oktober. Evenals de heer Temmink (GL) wijst spreekster op de haalbaarheid qua tijd voor statenleden om zelf informatie te verkrijgen en om informatie te beoordelen. De juiste informatie moet door het college tijdig worden gedeeld, met respect voor elkaars rollen. Dat betekent een omslag. Er moet veel meer in een open sfeer worden besproken. Geheimhouding is soms nodig, en met de GL-fractie vindt zij de Wob een goed handvat. Spreekster wacht de reactie van het college af. Wat is na afloop van het onderzoek de ervaring van de commissie onderzoek Sloeweg met het traject?

De heer Roeland (SGP) vraagt of de CDA-fractie vanwege het tijdsbeslag afstand neemt van de aanbeveling als Provinciale Staten als totaal meer extern gericht te kijken?

Mevrouw De Milliano (CDA) vindt deze aanbeveling juist logisch voortvloeien uit het onderzoek en geeft aan als Provinciale Staten daar nog meer uitwerking aan te willen geven.

De heer Roeland (SGP) constateert dat de commissie onderzoek Sloeweg nu hét momentum vindt om het gezamenlijke verbetertraject in te gaan. Dit moet niet worden onderschat! Er is een bestaande politieke bestuurscultuur, waarbij gedeputeerden snel de volksvertegenwoordigende rol lijken te vergeten. Provinciale Staten moeten vaker doorvragen, wat niet te maken heeft met wantrouwen maar met die volksvertegenwoordigende rol die Provinciale Staten hebben. Dat betekent bijvoorbeeld vaker als staten deskundigen uitnodigen. Spreker vraagt of de bevindingen van de commissie unaniem zijn. Vervolgens gaat hij in op aanbeveling 3: investeren in onderhouden van de onderlinge relatie en cultuur. De eerdere werkgroep Dualisme had een andersoortige opdracht dan de nu voorgestelde werkgroep Dual functioneren; spreker stelt voor daar nog eens goed naar te kijken en ook het eigen functioneren en gebruik van de instrumenten onderling te bespreken. Op de vraag van de heer Temmink (GL) geeft spreker aan niet direct aan de instelling van een nieuwe werkgroep uit de Staten te denken. Spreker verwacht dat er komende jaren niet veel grote projecten zich aandienen. Kunnen de aanbevelingen rond cultuur en structuur ook dienen voor andere zaken zoals beleidsnota's? Heeft de commissie onderzoek Sloeweg hierover nagedacht?

De heer Veraart (D66) onderschrijft de inbreng van zowel de SGP- als de GL-fractie. Provinciale Staten zijn niet bang het eigen functioneren ter sprake te brengen en elkaar daarop aan te spreken. De inbreng van de gehoorde oud-gedeputeerden gaf nieuwe en soms onthutsende inzichten. De aanbevelingen gaan verder dan het ene traject van de Sloeweg. Of iets een groot project is zal meer dan tot nu gerelateerd moeten worden aan de maatschappelijke impact. Met het samenwerken door middel van de zero-based budgetting aan de maatschappelijke opgaven kan daarmee worden gestart. Het is goed om als Provinciale Staten na te denken over welke projecten zich lenen voor een andere aanpak dan tot nu toe gebruikelijk. De D66-fractie heeft geen behoefte aan het in het leven roepen van meerdere werkgroepjes of commissies voor het verbetertraject. Hoe zien de andere fracties de samenstelling en invulling van de gezamenlijke werkgroep Dual Functioneren? Het lijkt alsof de suggestie wordt gedaan om bij grote projecten anders met geheimhouding wordt omgegaan dat gebruikelijk. Spreker vindt dat geen goede zaak: houd vast aan de huidige regels, en wat spreker betreft is dat: alles openbaar, tenzij...

De heer Viergever (SP) waardeert de heldere conclusies in het rapport. Welke vragen zijn nog onbeantwoord gebleven, gezien de opmerking in het rapport op blz. 6? De afspraken over informatievoorziening kan naar zijn mening niet beperkt blijven tot de grote projecten. Hoe ligt de relatie met de niet-nageleefde actieve informatieplicht? Ook de SP-fractie hoort graag de reactie van het college.

De heer Bierens (VVD) sluit aan bij de door de GL-fractie gemaakte opmerkingen. Spreker verbaast zich erover dat de fietsbrug over de Sloeweg in het rapport ter sprake komt, dit ligt toch buiten het project? De aanbevelingen worden breed onderschreven, en de verschillende fracties brengen hun

eigen nuances aan. Voor de VVD-fractie is aan de voorkant van het proces van een groot project het 'no go'-moment van belang: er moet een duidelijk moment zijn waarop dit besluit wordt genomen, zodat Provinciale Staten niet geleidelijk aan in een project worden getrokken. De wet kent de mogelijkheid van informatieverstrekking onder geheimhouding, en als Provinciale Staten adequaat, tijdig en volledig geïnformeerd willen worden hoort dat erbij. Dat komt de taak van Provinciale Staten ten goede. Los van dit project moeten daar vooraf goede spelregels over worden afgesproken. Inderdaad vindt ook spreker dat het niet alleen financiële argumenten zijn die iets tot een groot project maken, het kunnen ook de risico's zijn. Het investeren in onderlinge relaties is goed, maar het idee moet niet worden gewekt dat die verhoudingen nu slecht zijn. Rollen moeten helder en zuiver zijn. Bij de passage op blz. 21 over informatievoorziening en ambtelijke bijstand maakt hij de kanttekening wel goede: ervaringen te hebben met het verkrijgen van informatie via ambtenaren. Wel moeten statenleden ervoor waken politiek gevoelige vragen aan ambtenaren te stellen. Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten hebben hun eigen rol, en spreker heeft vertrouwen dat het college tijdig de juiste informatie geeft om de rol van Provinciale Staten goed uit oefenen. Dat ontslaat de Staten niet van de plicht om alert en kritisch te zijn. Er zijn ook andere projecten onderzocht. De provincie heeft teveel hooi op de vork genomen door veel projecten zelf te willen uitvoeren. Het vorige college heeft er uiteindelijk voor gekozen de Sloeweg niet uit te besteden maar intern te doen. Dat is achteraf gezien jammer geweest. Het college moet de juiste keuze hierin maken en moet durven uitbesteden als er te weinig menskracht of kennis aanwezig is. Naar aanleiding van de openbare besluitenlijsten van de commissie onderzoek Sloeweg vraagt spreker onder andere naar de brief van Stichting Aanbestedingsinstituut Bouw en Infra die in het onderzoek zou worden meegenomen en naar de inhoud van het ongevraagd ambtelijk advies. De heer Temmink (GL) begreep bij de hoorzittingen dat ambtenaren politiek gingen meedenken met het college. Spreker hoop dat de heer Bierens (VVD) onderschrijft dat ambtenaren zich niet politiek moeten uitspreken. De heer Bierens (VVD) geeft aan ambtenaren niet in de verleiding moeten worden gebracht politieke uitspraken te doen. Zij dienen inhoudelijk hun college te adviseren. De heer Roeland (SGP) is van mening dat ambtenaren wel gevoel moeten hebben voor politieke verhoudingen. De heer Bierens (VVD) is het daarmee eens. Mevrouw Pijpelink (PvdA) heeft vragen over de thema's kaderstelling, cultuur en tegenspraak. Het vraagt moed om naar de eigen rol te kijken. Al in 2010 heeft de commissie-Calon geconstateerd dat de kaderstelling door Provinciale Staten verbetering behoeft. Spreekster schrikt ervan dat er in die vier jaar niets is veranderd. Hoe kan dit? Stellen de Staten verkeerde prioriteiten? Wat is er nodig om de kaderstellende rol wel goed uit voeren? Het is goed om de fasering in projecten te benoemen met ieders tol daarin. Op welke wijze kan de cvdK een rol als scharnierpunt uitoefenen en verstevigen, zodat de samenwerking vanuit ieders rol verbetert? Spreekster constateert dat er in het college geen professionele collegialiteit was, waardoor de voortgang van projecten onvoldoende werd gedeeld. Welke concrete en vastgelegde afspraken zijn er gemaakt om dat te doorbreken, los van personen? Wat betekent collegiaal bestuur voor dit college? Waarom is niet eerder over de provinciegrens gekeken en zijn er kaders voor grote projecten van andere overheden 'geleend'? is het college van zins een heroverweging te maken van het delen van informatie onder geheimhouding? Een van de geïnterviewden gaf aan dat kritiek een teken van betrokkenheid is. Durven wij publiekelijk van mening te verschillen? Voor haar fractie is er geen andere keuze mogelijk dan nu te veranderen, omdat de politieke legitimiteit op het spel staat. Spreekster vraagt om een actieplan om dit aan te pakken. De heer Verburg (CU) brengt in dat het effect van het rapport staat of valt met de acceptatie. Het begint nu pas: hoe wordt geborgd dat het verandertraject wel wat oplevert? Is daarvoor geen externe begeleiding nodig? Hoe ziet Necker van Naem dat? Hoe wordt 'best practices' etc. geborgd in interne processen? De eigen rol van Provinciale Staten kan lastig zijn, er zou meer gekozen moeten worden om samen op te trekken en budget voor onderzoek te gebruiken. Nu hangt nog teveel af van persoonlijk initiatief. Spreker noemt Campus Zeeland! als een groot project met een maatschappelijke opgave, met een aanloop die niet volgens het boekje was. Is dit een mogelijke casus? De aandacht moet nu gaan naar het verandertraject, en de tijdplanning daarvan.

Na een schorsing geeft de heer Van Dijk (PVV) als voorzitter van de commissie onderzoek project Sloeweg aan dat de werkzaamheden van de commissie, met leden van verschillende partijen, boven die politieke verschillen uitstegen. De heer Van Gent (VVD) start met de beantwoording van vragen. Vaak werd gevraagd hoe GS het rapport vindt en hoe nu verder. Spreker geeft aan dat – wanneer de aanbevelingen breed omarmd worden – het aan het college is om hiermee verder te gaan. Provinciale Staten zullen erop toezien dat GS dat doen. De factor tijd is voor statenleden relevant. Statenleden kunnen hun tijd efficiënter besteden, met name door de fasering van projecten waarbij in de laatste (uitvoerings-)fase alleen gekeken hoeft te worden of het project binnen de kaders blijft.

De werkgroep dualisme is opgeheven, wel is de aanbeveling gedaan om een soortgelijke werkgroep opnieuw te formeren. Wat een groot project is, is ter beoordeling van de Staten. Spreker kan zich voorstellen dat bijvoorbeeld de Tractaatweg die zich nu aandient daaronder valt. Wat is er nu eigenlijk gebeurd met 'Calon', beantwoordt hij met verwijzing naar onder andere de beleidscyclus, waar kaderstelling één van de essentiële onderdelen is. Ten aanzien van de grote projecten ligt nog veel werk.

Mevrouw Kool-Blokland (CDA) gaat in op vragen over de aanbevelingen voor de kaderstellende rol en rolzuiverheid. Met het duidelijker definiëren van de kaderstellende rol en het maken van duidelijker afspraken over o.a. welke informatie op welk moment verstrekt wordt, is de controlerende rol makkelijker uit te voeren. De commissie adviseert dit toe te passen op de grote projecten. De normen en criteria zijn aan de Statenleden om vast te stellen, maar de kaderstelling en rolvastheid gelden ook voor kleine projecten. Als de rollen duidelijk zijn kun je tegenover elkaar staan zonder op elkaars stoel te zitten en in een goed samenspel met elkaar verder te gaan. De commissie hoopt dat de Staten dit zelf oppakken.

Mevrouw Van Unen (SP) gaat in op geheimhouding: de commissie heeft geconstateerd dat het bij elk onderzoek project anders was geregeld. Nog meer regels stellen is niet nodig, maar vaste voorwaarden omtrent informeren onder geheimhouding wel. De Provinciewet en de Wob zijn daarvoor de kaders. De heer Roeland (SGP) vraagt of de commissie een mening heeft over de in het Presidium besproken afspraken over geheimhouding? Kan dit als basis dienen? Mevrouw Van Unen (SP) geeft aan dat het een uitgangspunt kan zijn, maar dat het door PS moet worden vastgesteld.

De heer Schonis (D66) gaat in op de 'blauwe blokken' uit het rapport, die in een zo getrouw mogelijk weergave de inbreng van deskundigen samenvat. In de rapportage van GS uit mei 2015 is een aantal vragen niet beantwoord; de commissie heeft geprobeerd deze vragen alsnog te beantwoorden. Er is beperkt nieuwe informatie naar voren gekomen bij het onderzoek. Het Aanbestedingsinstituut heeft in 2013 een brief gestuurd over aanbesteding via een veiling. Het instituut wees op de mogelijke risico's van aanbesteden via een veiling. Er is in het onderzoek gevraagd of de wijze van aanbesteden een discussiepunt was, maar daar is verder geen antwoord op gekomen. Het ongevraagde ambtelijk advies betrof het tijdstip van hoor en wederhoor van ambtelijke staf en college. Daar is geen gehoor aan gegeven vanwege de strakke planning van de werkzaamheden én een nadere mail waaruit bleek dat het toch in te passen was.

De heer Wolters (NvN) geeft aan dat een veranderproces zoals nu moet worden ingezet het best kan worden vormgegeven in een concrete casuïstiek en door te reflecteren hoe anders wordt gewerkt. Externe begeleiding kan hierin goed zijn, essentieel is een goede inbedding in de processen.

De heer Polman (cvdK) geeft aan dat het college nu voor het eerst gevraagd is te reageren. Er is in gezamenlijkheid veel te leren. Het college kan zich vinden in de – goede – aanbevelingen. Opvallend is dat een van de belangrijkste lessen is dat de vraag niet moet zijn wie ergens over gaat, maar wie actief betrokken moet worden bij de opgaven en dilemma's. Het college heeft indringend hierover gesproken: hoe het anders kan én moet. Hij hoopt dat dit al te merken is aan de informatie-bijeenkomsten die worden gehouden. De heer Roeland (SGP) wijst erop dat kaderstelling verdergaat dan betrekken. Bovenal moeten PS in staat worden gesteld hun rol goed te vervullen. De heer Polman (cvdK) antwoordt dat de vraag wie erover gaat vaak leidend is geweest in de vraag wie geïnformeerd moet worden. Betrokkenheid is belangrijk om voeling te houden en onverwachtheden te delen, maar ook voor cultuurverandering. De faciliterende rol van het college ten opzichte van het goed besluiten kunnen nemen door PS ligt vast in de wet. Hij geeft als voorbeeld als college een voorstel te doen voor de aanpak grote projecten, waarbij PS in gesprek kunnen gaan en andere accenten kunnen leggen. Spreker gaat in op een aantal genoemde criteria om te beoordelen wat een groot project is.

Mevrouw De Milliano (CDA) verwerpt het idee als Staten slechts accenten te leggen bij een voorstel. De heer Polman (cvdK) beaamt dat bij het overleg in oktober inderdaad is gesproken om het anders en gezamenlijk te doen. De voorbereiding door het college met inbreng door Provinciale Staten is wezenlijk hierin. Gemaakte afspraken en het oppakken van de eigen rol kan door een werkgroep uit PS en GS worden bewaakt. Daar kan ook worden besproken of externe begeleiding nodig is. Het college neemt gezamenlijk besluiten, er is sprake van met elkaar delen van dossiers en dilemma's. Mevrouw Pijpelink (PvdA) wijst op het verleden, zoals beschreven in het rapport. Welke concrete afspraken zijn er nu gemaakt?

De heer Temmink (GL) vraagt of nu is vastgelegd dat grote projecten niet alleen in de rondvraag van de collegevergadering worden besproken?

De heer Polman (cvdK) verwijst naar het rapport, en geeft aan dat de besluitvorming over de grote projecten niet in de marges van de vergadering heeft plaatsgevonden. Essentieel voor de toekomst

is de samenwerkingscultuur, waarin ook wordt gedeeld wat misschien nog niet helder te benoemen is. Informatie delen onder geheimhouding begint met het helder benoemen waarom deze informatie vertrouwelijk is. De toepassing van goede wettelijke afspraken moet elke keer opnieuw helder zijn. elke volksvertegenwoordiger heeft de keuze al dan niet kennis te nemen. Andere provincies proberen eveneens invulling te geven aan een andere manier van werken, in het licht van de volksvertegenwoordigende rol van de statenleden én de opgaven waar provincies voor staan. Spreker waardeert de wijze waarop de Staten willen leren en wijst op een te vormen werkgroep die bewaakt of aanbevelingen en afspraken op een goede wijze worden gevolgd. Spreker ziet zijn rol als onafhankelijk voorzitter in het bewaken van het goed delen van informatie, en het goed invullen van rollen en processen. Hij doet de suggestie op statendagen bijvoorbeeld parallelle informatie-bijeenkomsten te houden, zodat ook bij de start van een traject meer gedeeld kan worden. Ook daarin ziet hij een rol voor zichzelf.

De heer De Bat (GS) constateert dat veel van de zaken zijn terug te voeren hoe te komen tot criteria voor grote projecten, en de controle. De criteria moeten in overleg worden bepaald, waarna deze in het reguliere planning- en controlecyclus worden ingebed. Het college heeft hier ideeën over, en wilt dit op een ander moment met PS bespreken. Daarmee is geborgd dat de grote projecten in het college worden besproken. Voor spreker heeft dit vooral te maken met de cultuur, en niet met formele regels.

De voorzitter concludeert dat het voorstel voldoende onderbouwd is voor behandeling door Provinciale Staten op 11 december.

6 Verzoek van 50PLUS-fractie om met de andere politieke partijen te bespreken hoe de Zeeuwse politiek betrokken kan worden bij c.q. kan (mee)beslissen over het in bedrijf houden van de kerncentrales in Doel

6.1 Brief Benegora van 23 oktober 2015 over levensduurverlenging reactoren Doel 1 en 2 – 15015390

6.2 Brief GS van 17 november 2015 over relevante bepalingen inzake mer en publieksconsultatie rond levensduurverlenging kerncentrale Doel 1 en 2

Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur op 4 december 2015, 9.00 uur.

7 Brief GS van 21 oktober 2015 over noodopvang vluchtelingen en huisvesting asielzoekers - 15015232

Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur.

8 Voorbespreking accountantscontrole over jaarrekening provincie 2015

De voorzitter heet de heren Veldhuis en Capella, accountants van Deloitte BV welkom voor het jaarlijkse pre-auditgesprek. De commissie Bestuur kan extra aandachtspunten meegeven voor het accountantsonderzoek over het boekjaar 2015.

De heer Veldhuis (accountant) licht de audit toe aan de hand van een presentatie.

De heer Haaze (PVV) kan zich voorstellen dat de accountant aan de bel heeft getrokken in verband met de financiële controle op de grote projecten. In welke mate wordt daarnaar gekeken?

Mevrouw Kool-Blokland (CDA) vraagt of alle aandachtspunten van de vorige keer zijn meegenomen. Er komt een nieuw systeem voor risicomangement: wordt daar ook breed naar gekeken? Hoe ziet de accountant de kritische tegenspraak in het geheel? Kan dit een functionaris zijn, of is het een vaste paragraaf? Kan de accountant ingaan op de andere opbouw van de (bestemmings-)reserves? De heer Van Oorschot (PvdA) sluit aan bij de voorgaande sprekers.

Mevrouw Van Unen (SP) kaart Thermphos aan: wordt expliciet gekeken hoe de risico's worden ingeschat?

De heer Bierens (VVD) zou graag zien dat bij de grote projecten ook Waterdunen nader wordt gecontroleerd.

De heer Veldhuis (accountant) geeft aan dat de opdracht van de accountant is om te controleren of alle bedragen op de juiste plaats zijn geboekt. Vanuit de adviesfunctie is de afgelopen jaren nadrukkelijk gewezen op het organiseren van project control en de kwaliteit van de organisatie, maar ook op actualisatie van procesbeschrijvingen en van regelingen. Een project diepgaand onderzoeken wordt niet gedaan. Alle aanbevelingen worden meegenomen als speerpunt, en in het

volgende accountantsrapport wordt aangegeven in hoeverre de aanbevelingen zijn opgepakt. Voor wat betreft de risico's wordt gekeken naar de totstandkoming van de risicoparagraaf, en naar de risico's binnen processen. De luis-in-de-pelsrol kan op verschillende manieren worden ingevuld, met een controller die deze functie heeft, of iemand die naast een projectverantwoordelijke kritisch meekijkt, vragen stelt en daarover rapporteert aan het management. Hoe de rol wordt ingevuld is minder belangrijk dan dát de rol wordt ingevuld. De risico's rond Thermphos en Waterdunen worden opgenomen in de risicoparagraaf en zullen ook extra aandacht van de accountant krijgen. De heer Van Oorschot (PvdA) verwijst naar de vraag van mevrouw Kool over de reserves. De heer Veldhuis (accountant) geeft aan dat alle mutaties van reserves worden gecheckt op juiste besluitvorming in Provinciale Staten. Mevrouw Kool-Blokland (CDA) vraagt of er iets wordt gedaan met de luis-in-de-pelsfunctie. De heer De Bat (GS) geeft aan dat de luis-in-de-pels onderdeel is van de projectcontrol voor grote projecten en wordt het daarin geborgd. Mevrouw Kool-Blokland (CDA) ziet dit meer als de nodige kritische tegenspraak. Komt dit nog terug. De heer Roeland (SGP) zou graag zien dat in het plan van aanpak van het college n.a.v. het interne onderzoek van Necker van Naem dit meegenomen wordt. De heer De Bat (GS) beaamt dat dit gebeurt. De voorzitter dankt de accountant voor zijn aanwezigheid.

9 Statenvoorstel indexering instellingen 2016, inclusief 11e en 12e begrotingswijziging 2015 en 2e, 3e en 4e begrotingswijziging 2016 provincie Zeeland - SERV-026

Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur.

10 Brief GS van 10 november 2015 over Zeeland Seaports: begroting 2016 - 15015650

De voorzitter verwelkomt de heer Rasenberg, CFO van Zeeland Seaports (ZSP).

Eerste termijn

De heer Veraart (D66) vindt dit de begroting een moment van vooruitkijken, ook in het licht van het deze week gepresenteerde strategisch masterplan. Voor 2016 ziet hij ontwikkelingen in de goede richting. Sterktes en zwaktes zijn benoemd. Hoe ziet de gedeputeerde de ruimtevraag van de havens en de lange-termijnverwachting?

De heer Bierens (VVD) noemt 2016 als overgangsjaar. Ook voor ZSP zou zero-based budgetting goed kunnen zijn. Er zijn bescheiden positieve signalen, maar er is ook nog veel te doen. Hoe ziet de gedeputeerde de betrokkenheid van de aandeelhouders?

Mevrouw Kool-Blokland (CDA) vindt het beoogde resultaat voor 2016 aardig, maar is dit wel realistisch? Spreekster betreurt het dat de rapportage van de verstrekte garanties bij de jaarrekening wordt gedaan. Dit is essentiële informatie, ook voor het beoordelen van het strategisch masterplan. De zorgen over WarmCo en Valuepark blijven bestaan. Deze deelnemingen zouden mogelijk gehergroepeerd worden. Hoe staat het daarmee? Spreekster zou graag nadere toelichting krijgen op de bijdrage voor de nieuwe sluis in Terneuzen.

De heer Haaze (PVV) vraagt of er onzekerheden zijn in de verwachte ontvangsten. De bijbetaling bij de glastuinbouw is hoogst onzeker. Hoe groot is het risico op dit punt?

Mevrouw Van Unen (SP) herinnert aan een eerdere discussie over de beloning van de directie van Zeeland Seaports, waarbij is gevraagd aan de gedeputeerde te vragen of dit duidelijk in de stukken van ZSP aangegeven kon worden. Zij mist dit: is het verzoek wel doorgegeven? Per 1 januari zijn de regels wederom aangescherpt. De bruto salarissen gaan met 500.000 euro omhoog, terwijl de onderliggende deelnemingen in de min zitten. Hoe is dat met elkaar te rijmen?

De heer Roeland (SGP) ziet positieve ontwikkelingen. In de aandeelhoudersstrategie is een onderzoek aangekondigd naar de vraag of verschillende onderdelen renderend zijn. Dit onderzoek zou de eerste helft van dit jaar worden gedaan. Uit de begroting leest hij dat de inhuur in 2016 blijft voortduren. Los van de waardering voor de CEO vindt zijn fractie dat het bedrijf een structureel boegbeeld nodig heeft. Verder sluit hij aan bij de bijdrage van de VVD-fractie.

De heer Van Oorschot (PvdA) vindt het resultaat van ZSP positief, al zou het goed zijn om de risico's goed in beeld te brengen en op te nemen.

De heer Willemse (50PLUS) constateert dat WarmCo en Valuepark verliesposten zijn. Moeten deze bedrijfstakvreemde bedrijven niet op termijn afgestoten of verzelfstandigd worden?

Mevrouw Schönknecht (GS) geeft aan dat op termijn ruimtebehoefte is bij o.a. Sloepoort, waarvoor ZSP een goed onderbouwd verzoek tot bestemmingswijziging zal moeten indienen. Betrokkenheid van aandeelhouders is deze week gerealiseerd doordat aandeelhouders hun visie op het masterplan

hebben kunnen inbrengen. De mate van renderen van verschillende onderdelen is iets waarvoor een update aan ZSP gevraagd wordt. Het opstellen van het masterplan heeft veel tijd gekost. De aandeelhouders zijn daar nauw bij betrokken, en via de gemeenschappelijke regeling zowel het DB als het AB. Het rapporteren over de garanties bij de jaarrekening is een bewuste keuze. Er zijn meerdere zaken die op dit punt uitgezocht moeten worden, reden waarom toestemming is gegeven dit een half jaar later te doen. In het masterplan wordt een visie gegeven hoe om te gaan met garantstellingen, en de situatie nu is zoals eerder is afgesproken bij de verzelfstandiging van ZSP. Mevrouw Kool-Blokland (CDA) vindt de garantstellingen en deelnemingen juist essentiële zaken voor de beoordeling van het masterplan.

Mevrouw Schönknecht (GS) geeft aan dat in de aandeelhoudersstrategie is aangegeven dat deelnemingen ongewenst zijn. de directie van ZSP zal hier extra op bevroegd worden. Spreekster herinnert aan het feit dat ZSP ten tijde van de verzelfstandiging geen sterk bedrijf was. In 2016 zijn er ontwikkelingen die leiden tot groei, en met het strategisch masterplan wordt daarin een versterkende koers uitgezet. De bijdrage aan de zeesluis zal in 2017 ten laste van de exploitatie komen, bijdragen uit de regio zijn niet gerealiseerd. WarmCo begint te lopen, de eerste kassen worden geplaatst. Dit komt terug bij de jaarrekening. De opmerkingen van Provinciale Staten over publiceren van het salaris van de directie is doorgegeven aan het bedrijf. Het is echter niet opgevolgd. Spreekster zal erop aandringen dat het wel in de jaarrekening terugkomt. De WNT verandert per 1 januari, maar dat geldt niet voor bestaande situaties als deze. De salarissen gaan omhoog omdat ZSP een kleine organisatie waarvoor de medewerkers op een andere manier gevonden c.q. 'geheadhunt' moeten gaan worden, om als organisatie beter vooruit te kunnen. In april loopt de inhuurtermijn van de CEO af. De Raad van Commissarissen heeft aangedrongen om op kortere termijn over in te nemen. In de jaarrekening is een risicoparagraaf opgenomen. Over WarmCo en Valuepark is een stevig standpunt ingenomen in de aandeelhoudersstrategie. Onder druk van de aandeelhouders zijn destijds door ZSP beslissingen genomen die leidden tot deze deelnemingen.

Tweede termijn

De heer Van Oorschot (PvdA) zou graag zien dat in april een boegbeeld wordt aangenomen, conform de WNT,

Mevrouw Van Unen (SP) is niet tevreden met de beantwoording en zal op later moment hierop terugkomen.

De heer Veraart (D66) vraagt wanneer opnieuw wordt gekeken naar de – nu gefixeerde - vergoeding voor de uitvoering van publieke taken door ZSP.

De heer Bierens (VVD) vraagt of er geen bijdrage van anderen is aan de nieuwe sluis bij Terneuzen?

De heer Rasenberg (CFO ZSP) geeft aan dat de vergoeding voor publieke taken voortvloeit uit de garantstelling bij verzelfstandiging. Van het terug te betalen bedrag wordt jaarlijks tien mln. euro tijdens de looptijd van de garantstelling op deze manier verrekend. Bij de vaststelling van het bedrag is ingecalculeerd dat het mogelijk niet geheel met de werkelijkheid zou kloppen.

De heer Veraart (D66) vraagt of er meer inzicht te geven is of dit bedrag ver uit de pas loopt.

De heer Rasenberg (CFO ZSP) geeft aan dit via de jaarrekening toe te lichten en vervolgt met de mededeling dat de regiobijdrage aan de nieuwe sluis wordt gedragen door gemeente Terneuzen, provincie Zeeland, Zeeland Seaports en een vierde partij. De bijdrage van zes mln. euro is uitsluitend voor rekening van ZSP.

De voorzitter concludeert dat de brief voldoende is behandeld.

11 Brief GS van 20 oktober 2015 over projectorganisatie Tractaatweg N62 - 15015349

Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur.

12 Brief GS van 20 oktober 2015 met Personeelsmonitor Provincies 2014 – 15014795

Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar een volgende vergadering van de commissie Bestuur¹.

13 Brief LHBT Netwerk Zeeland van 26 oktober 2015 over oprichting stichting LHBT Netwerk Zeeland - 15015423

Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur.

¹ Deze brief wordt geagendeerd voor de vergadering van de commissie op 22 januari 2016.

- 14 Conceptverslag gezamenlijke commissievergadering van 16 oktober 2015, met bijlagen
Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur.
- 15 Conceptverslag commissie Bestuur van 16 oktober 2016
Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur.
- 16 Toezeggingenlijst
Dit onderwerp wordt doorgeschoven naar de extra vergadering van de commissie Bestuur.
- 17 Datum volgende vergadering: vrijdag 22 januari 2016, 9.30 uur
Besloten wordt de overgebleven agendapunten op een later moment te behandelen in een extra uit te schrijven vergadering van de commissie Bestuur².
- 18 Sluiting
De voorzitter sluit om 13.00 uur de vergadering.

² Dit wordt een extra vergadering op 4 december 2015, 9.00 uur.